

Хомутенко Л.І.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Сумського державного університету

Дробот В.Д.

студентка
Сумського державного університету

Khomutenko Liudmyla

Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of the Department of International Economic Relations
Sumy State University

Drobot Valeriia

Student
Sumy State University

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ В КОНТЕКСТІ СВІТОВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ: НОВІ ВИМІРИ

GLOBALIZATION TRENDS IN THE CONTEXT OF WORLD ECONOMIC DEVELOPMENT: NEW DIMENSIONS

У статті проаналізовано трансформацію глобалізаційних процесів у світовому господарстві в умовах геополітичної, економічної та технологічної нестабільності. Метою є виявлення ключових тенденцій, суперечностей і викликів глобалізації, оцінка її впливу на країни з різним рівнем розвитку. Методологія базується на системному підході, статистичному та порівняльному аналізі. Встановлено, що глобалізація, попри кризи, залишається рушієм економічних змін. Визначено напрями її розвитку: цифровізація, зростання впливу ТНК, урбанізація, екологічні виклики. Виявлено нерівномірність вигод для країн з різним рівнем розвитку. Обґрунтовано потребу в адаптивному управлінні глобалізацією, сталому розвитку й перегляді міжнародної економічної політики.

Ключові слова: *світове господарство, цифровізація, глобальні ризики, стійкий розвиток, протекціонізм.*

The global economy is undergoing profound transformation driven by complex and often contradictory globalization processes. These changes extend far beyond economic borders, reshaping social, technological, and political landscapes. Despite decades of debate, globalization remains a multifaced and contentious phenomenon, provoking ongoing discussions about its long-term implications. Recent global shocks – including the COVID-19 pandemic, geopolitical tensions, energy insecurity, and supply chain disruptions – have challenged the sustainability of existing development models and revealed the structural fragilities of the global system. Globalization promotes economic growth, innovation, and cross-border cooperation, but it also contributes to widening inequality, undermines national policy autonomy, and amplifies vulnerability to global crises. As digital technologies, TNCs, and new business models become dominant forces, national economies face the challenge of remaining competitive while protecting local interests and ensuring inclusive development. In this regard, the modern world phase of globalization demands a careful reassessment of its mechanisms and outcomes, especially for developing countries that are more exposed to external shocks. The interconnection between digitalization, ecological pressures, and political instability highlights the need for a more integrated and interdisciplinary analysis of globalization. Urbanization, the rise of AI, and the spread of financial technologies further complicate the global economic environment, emphasizing the importance of flexible, forward-looking policy frameworks. As protectionist measures gain ground and international institutions face declining trust, it becomes increasingly urgent to rethink the principles guiding global economic integration. This article addresses the complexity of contemporary globalization by reflecting on its current trends, potential risks, and strategic directions for sustainable transformation. The focus is placed on systematic shifts that demand adaptive responses, balanced policy choices, and cooperative mechanisms capable of ensuring long-term global resilience.

Keywords: *globalization, world economy, digitalization, global risks, sustainable development, protectionism.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку світової економіки супроводжується глибокими трансформаціями, зумовленими глобалізаційними процесами, що охоплюють практично всі сфери суспільного життя – від економіки до культури. Попри численні дослідження, присвячені цьому явищу, глобалізація залишається багатовимірним і суперечливим процесом, результати якого оцінюються неоднозначно як науковцями, так і політиками і громадськістю. З одного боку, глобалізація сприяє економічному зростанню, поширенню інновацій, міжнародній кооперації та формуванню єдиного ринку. З іншого боку, вона супроводжується загостренням соціально-економічної нерівності, вразливістю країн до глобальних криз, послабленням економічного суверенітету, а також посиленням ролі транснаціональних корпорацій.

Особливої актуальності проблема набуває в умовах новітніх викликів: пандемії COVID-19, загострення геополітичних конфліктів, зростання протекціоністських настроїв, дестабілізації ланцюгів постачання, енергетичної та продовольчої кризи. Усе це ставить під сумнів сталість існуючих моделей глобального розвитку та потребує нових концептуальних підходів до оцінки та переосмислення глобалізаційних тенденцій.

Таким чином, наукова проблема полягає в необхідності комплексного аналізу сучасних глобалізаційних процесів, з'ясування їхніх економічних наслідків і потенційних ризиків, а також пошуку збалансованих стратегій, що поєднують вигоди глобалізації з механізмами захисту національних інтересів і забезпечення сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Упродовж останніх років проблема глобалізації світового господарства стала предметом активного аналізу в науковій літературі. Зокрема, у роботі С. Абіакама акцентовано увагу на суперечності між економічною інтеграцією та національним суверенітетом [1], І. Голгеджі та співавтори досліджують наслідки пандемії COVID-19 для глобальних ланцюгів постачання [2]. Л. В. Осіпова аналізує виклики й можливості глобалізації для національних економік, зокрема України [3], тоді як А. А. Смаглюк та О. Б. Кондрат звертають увагу на трансформаційний потенціал цифровізації та нових технологій [4]. Індекс глобалізації KOF дозволяє вимірювати рівень інтеграції країн у світову економіку, фіксуючи розбіжності між політикою і практикою [5]. Також аналітики зазначають роль транснаціональних корпорацій у формуванні глобальних ланцюгів вартості [6; 7] і звертають увагу на нерівномірність розподілу добробуту, що фіксується у звітах Світового банку [8].

Низка досліджень, зокрема публікація «The Global Cooperation Barometer 2025», наголошує на зростаючій ролі міждержавної довіри та інноваційних моделей співпраці, орієнтованих на сталий розвиток [9]. У звіті ОЕСР підкреслюється ризик посилення протекціонізму, який може підірвати досягнення глобалізації [10]. Загалом, попередні дослідження висвітлюють ключові елементи глобалізаційного процесу, однак здебільшого розгля-

дають їх окремо одне від одного. Тому дана стаття має на меті запропонувати системний аналіз сучасних трансформацій глобальної економіки, враховуючи взаємодію цифровізації, геополітичних змін та екологічних викликів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний науковий інтерес до теми глобалізації, багато аспектів її сучасної трансформації залишаються недостатньо вивченими. Особливо бракує системного аналізу взаємозв'язку між цифровізацією, екологічними викликами, геополітичною нестабільністю та зростанням протекціоністських тенденцій. Недостатньо досліджено й ефективні механізми адаптації країн із різним рівнем розвитку до цих процесів, зокрема в контексті глобальної нерівності, вразливості ланцюгів постачання та посилення ролі ТНК. Саме на виявлення цих суперечностей, аналіз новітніх тенденцій та пошук стратегій збалансованого розвитку і спрямоване дане дослідження.

Метою дослідження є виявлення ключових тенденцій, суперечностей та викликів сучасної глобалізації та оцінити її вплив на країни з різним рівнем розвитку в умовах геополітичної, економічної та технологічної нестабільності.

Для досягнення поставленої мети у статті передбачено виконання таких завдань:

- проаналізувати сутність і динаміку глобалізаційних процесів у контексті нових економічних і технологічних реалій;
- з'ясувати, яким чином глобалізація впливає на економіку з різним рівнем розвитку, зокрема на країни, що розвиваються;
- дослідити роль транснаціональних корпорацій, цифровізації, урбанізації та екологічних чинників у трансформації глобального простору;
- охарактеризувати ризики, які супроводжують глобалізаційні процеси, зокрема посилення економічної нерівності, протекціонізм та вразливість до зовнішніх шоків;
- обґрунтувати необхідність перегляду підходів до глобального економічного розвитку з урахуванням принципів сталості, рівноваги та адаптивності.

Виклад основних результатів дослідження. Глобалізація є одним із найважливіших процесів сучасності, що визначає розвиток світової економіки та формує її майбутнє. Вона впливає на всі сфери суспільного життя, змінюючи підходи до ведення бізнесу, функціонування фінансових ринків, державного управління, соціальних відносин і навіть культури. У найзагальнішому розумінні глобалізацію можна визначити як процес поглиблення взаємозалежності між країнами, економіками, підприємствами та окремими людьми через активізацію міжнародної торгівлі, фінансових потоків, руху робочої сили, технологій та інформації [11].

В економічному вимірі глобалізація передбачає лібералізацію світової торгівлі, зростання інвестицій, розвиток транснаціональних корпорацій та поширення інновацій і технологій у світовому масштабі. [12]. Але водночас глобалізація супроводжується такими явищами, як посилення

конкуренції, загострення соціально-економічної нерівності, а також підвищена вразливість національних економік до світових кризових явищ.

З погляду історичної еволюції, процес глобалізації не є новим явищем. Він має багатовікові корені, а його витоки можна простежити ще у стародавні часи, коли відбувався обмін товарами, технологіями та культурними досягненнями між різними цивілізаціями. Великий Шовковий шлях, що поєднував Азію та Європу, є одним із ранніх прикладів глобальної торгівлі. У період Великих географічних відкриттів європейські держави активно колонізували нові території, що призвело до формування глобальних економічних зв'язків, хоча ці процеси часто супроводжувалися експлуатацією ресурсів і населення колоній.

Із розвитком промисловості та технологій у XIX столітті глобалізація набула нових форм. Промислова революція сприяла розширенню світової торгівлі (рис. 1), зростанню виробництва та поглибленню економічної взаємозалежності між державами. Інтеграційні процеси лише посилювалися у XX столітті, особливо після Другої світової війни, коли були створені міжнародні економічні інституції, такі як Міжнародний валютний фонд, Світовий банк і Генеральна угода з тарифів торгівлі (ГАТТ), яка пізніше трансформувалася у Світову організацію торгівлі (СОТ).

Аналіз світової торгівлі (рис. 1) демонструє V-подібну динаміку: після падіння у 2020 році на -12 % через пандемію COVID-19, у 2021 відбулося стрімке відновлення – обсяг торгівлі зріс з 22 до 27,3 трлн доларів США (+24 %). У 2022 році зростання сповільнилося до +13 %, досягнувши 32 трлн доларів. У 2023 темп зниження склав -2 %, а обсяг скоротився до 30,5 трлн доларів, імовірно через геополітичні та фінансові виклики. У 2024 році спостерігається помірне поживлення – 33 трлн доларів (+3,7 %), що свідчить про часткову адаптацію світової економіки.

Сучасна глобалізація активізується завдяки цифровим технологіям, які стирають економічні та географічні межі та дозволяють компаніям діяти глобально. Водночас це посилює вплив ТНК і викликає ризики для економічного суверенітету. Гло-

балізацію стимулюють також ліберизація торгівлі, мобільність капіталу та робочої сили і роль міжнародних організацій, хоча пандемія, торговельні війни та протекціонізм довели, що цей процес не є незворотнім. Попри це, вона залишається ключовим чинником розвитку, вимагаючи балансу між відкритістю й національними інтересами. Ліберизація торгівлі сприяє вільному руху товарів і формуванню єдиного ринку, а міжнародні організації встановлюють правила, що дозволяють країнам ефективно спеціалізуватися на виробництві з конкурентними перевагами.

Формування глобальних виробничих ланцюгів – ще одна провідна тенденція. Компанії розподіляють виробництво між країнами, оптимізуючи витрати і використовуючи дешеву робочу силу, ресурси та нові технології [19]. Частка таких ланцюгів торгівлі перевищує 70 % і зростає. Водночас зростають виклики сталого розвитку, що вимагає комплексної політики. За даними ОЕСР, релокація торгівлі не гарантує стабільності, водночас стійкість забезпечується за рахунок підтримки торгівлі, розвитку послуг, цифрової інфраструктури та міжнародної співпраці [20].

Транснаціональні корпорації (ТНК) також відіграють важливу роль у формуванні глобальних виробничих ланцюгів. Вони володіють дочірніми підприємствами та філіями в різних країнах і активно використовують їх для оптимізації своїх виробничих процесів. За допомогою ТНК досягається високий рівень ефективності в обробці ресурсів і створенні товарів, що підвищує їх конкурентоспроможність на світовому ринку (рис. 2).

Аналіз ТОП-5 ТНК за ринковою капіталізацією (рис. 2) показує лідерство Microsoft (3,22 трлн доларів) завдяки успіхам у хмарних технологіях, ПЗ та ШІ. За нею йдуть Apple (2,931 трлн доларів) зі стабільним попитом на продукцію та NVIDIA (2,856 трлн доларів), яка стрімко зростає завдяки розвитку ШІ. Amazon (2,003 трлн доларів) утримує позиції в онлайн-торгівлі та хмарних сервісах, а Alphabet (1,844 трлн доларів) – завдяки рекламі, пошуку й інноваціям. Усі п'ять компаній – технологічні гіганти США, що формують глобальні економічні тренди.

Рис. 1. Динаміка обсягу світової торгівлі товарами та послугами за 2020–2024 рр.

Джерела: побудовано авторами на основі [13, с 11; 14, с 11; 15, с 11; 16; 17]

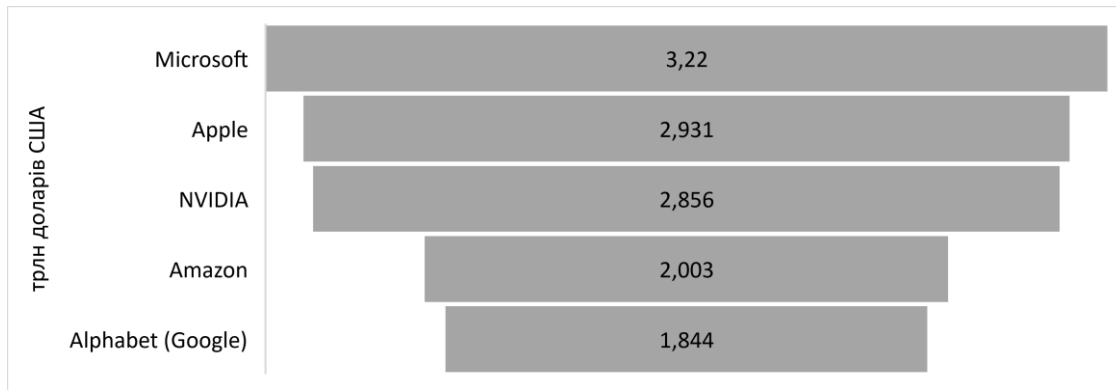

Рис. 2. ТОП-5 найбільших ТНК за ринковою капіталізацією

Джерело: побудовано авторами на основі [6]

Цифровізація та технологічні інновації стали ключовими рушіями трансформації світового господарства у XXI столітті. Штучний інтелект, блокчейн і автоматизація виробництва не лише підвищують ефективність бізнес-процесів, а й створюють нові економічні моделі та ринки. Згідно з дослідженням, цифровізація сприяє виникненню нових економічних секторів, створенню інноваційних продуктів і послуг, а також забезпечує доступ малим та середнім підприємствам до нових ринків [4] (рис. 3).

Аналіз динаміки зростання частки інтернет-користувачів у світі в період із 2014 року по лютий 2025 року (рис. 3) ілюструє тенденцію десятиліття у стійкому та поступовому зростанні проникнення Інтернету серед населення планети. У 2014 році лише 35 % світового населення мали доступ до Інтернету. Протягом наступних років відбувалося поступове зростання: у 2016 році цей показник сягнув 46 %, а у 2018 – вже 53 %. Найбільш активне зростання простежується в період 2018-2020 років: у 2018 році – 53 %, у 2020 – 59 %, у 2021 – 59,5 %, а у 2022 – 62,5 %. Це може свідчити про активну цифровізацію країн, зокрема у відповідь на пандемію COVID-19, яка значною мірою стимулювала глобальний попит на цифрові послуги.

У 2023 році частка інтернет-користувачів досягла 65,7 %, а в 2024 – 67,5 %. За даними досліджень Statista, на лютий 2025 року, проникнення Інтернету у світі становить уже 67,9 %, тобто близько 7 з 10 людей на планеті мають доступ до глобальної мережі.

Загалом, за 11 років спостерігається зростання на майже 33 %. Ця тенденція свідчить про поступову, але стабільну цифрову трансформацію глобального суспільства. Однак, варто зазначити, що зростання дещо сповільнилося після 2022 року, що може вказувати на наближення певного насичення або на складнощі з охопленням менш розвинених регіонів світу.

Урбанізація як глобальний процес суттєво впливає на економічну структуру світу, зосереджуючи інновації та виробництво у мегаполісах. Однак це супроводжується проблемами перенаселення, перевантаження інфраструктури й екологічними загрозами. За словами Гедеона Шобера, розвиток міста залежить від наявності ресурсів, технологій для виробництва продовольства та сильної соціальної організації [22].

Зміна клімату та екологічні загрози актуалізують необхідність переходу до зеленої економіки й дотримання принципів ESG. Саміт ООН зі сталого розвитку визначив 17 глобальних цілей, серед

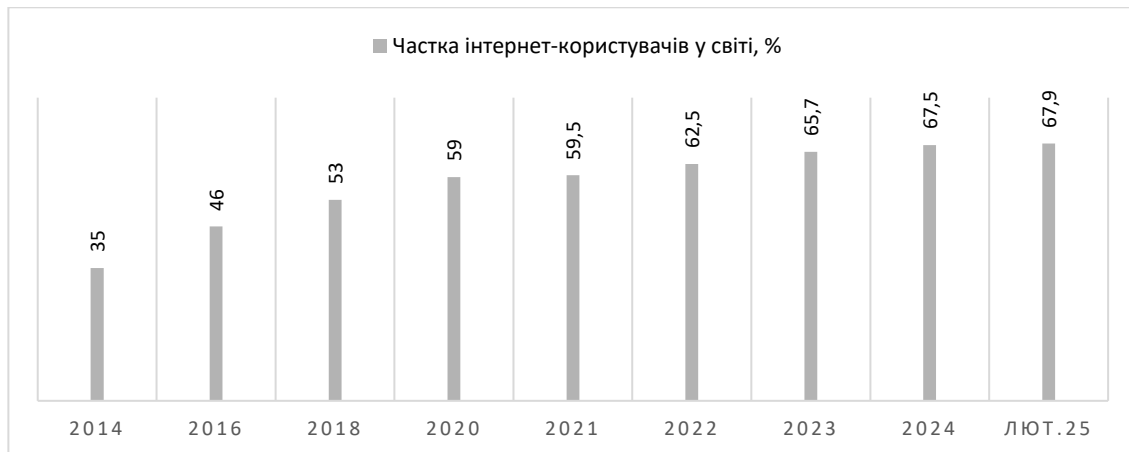

Рис. 3. Проникнення інтернет-користувачів з 2014 року по лютий 2025 року

Джерело: побудовано авторами на основі [21]

яких екологічна безпека є ключовою – від захисту води й суші до екологізації виробництва [23].

Глобалізація сприяє економічному зростанню, особливо в країнах, що розвиваються, шляхом залучення іноземних інвестицій, розширення доступу до нових ринків та технологій. За даними Світового Банку, з 1990 року понад мільярд людей вийшли з крайньої бідності, насамперед у Східній та Південній Азії, що сприяло покращенню рівня життя. [24]. Крім того, глобалізація сприяє поширенню знань і технологій через кордони, дозволяючи країнам отримувати доступ до іноземних інновацій та підвищувати власну продуктивність (рис. 4).

Динаміка двох складових індексу глобалізації – де-юре (правові передумови глобалізації) та де-факто (реальні показники інтеграції) у період з 2000 по 2022 рік (рис.4) показує стабільне зростання складової де-юре (з 52,96 до 63,82), що свідчить про вдосконалення нормативно-правової бази, тоді як де-факто зростала повільніше (з 49,07 до 57,01) і після 2015 року майже застигла. Це вказує на розрив між формальною готовністю до глобалізації та її практичною реалізацією.

Ще один мінус глобалізації – це зростання нерівності як між країнами, так і всередині них, оскільки вигоди від глобалізації розподіляються нерівномірно. Згідно з даними Світового банку, у 2024 році 44% світового населення – близько 3,5 мільярда людей – жили на менш ніж 6,85 доларів на день, що вказує на значну нерівність у доходах. Крім того, існує ризик втрати національної ідентичності через культурну уніфікацію та домі-

нування західних цінностей. Економічна залежність від іноземних інвесторів і ринків може робити країни вразливими до глобальних економічних криз [25].

Досвід розвинених країн показує, що вони здебільшого виграють від глобалізації завдяки своїм сильним інституціям, розвиненій інфраструктурі та здатності адаптуватися до змін. Наприклад, розвинені країни отримують вигоди від збільшення торгівлі, інвестицій та технологічного обміну [26]. У той же час, країни, що розвиваються можуть стикатися з викликами, такими як обмежені ресурси, нерівні умови торгівлі та залежність від зовнішніх факторів. Проте, за умови впровадження ефективних стратегій, таких як технологічний трансфер та диверсифікація партнерств, ці країни можуть скористатися можливостями, які надає глобалізація.

Геополітичні напруження, зокрема конфлікти в Україні та на Близькому Сході, продовжують дестабілізувати регіональну безпеку, впливаючи на енергетичні та продовольчі ринки. Ці події сприяють зростанню інфляції та порушенням ланцюгів постачання, що негативно відображається на глобальному економічному зростанні (рис. 5). Згідно з даними S&P Global, геополітичні ризики мають значний вплив на економічні перспективи, включаючи зростання, інфляцію, фінансові ринки та ланцюги постачання [27].

Тенденція глобального рівня інфляції з 2020 по 2024 рік із прогнозом на 2026 рік (рис. 5) після помірних значень у 2020-2021 рр. (3,25 % і 4,65 %) демонструє стрімке зростання у 2022 р.

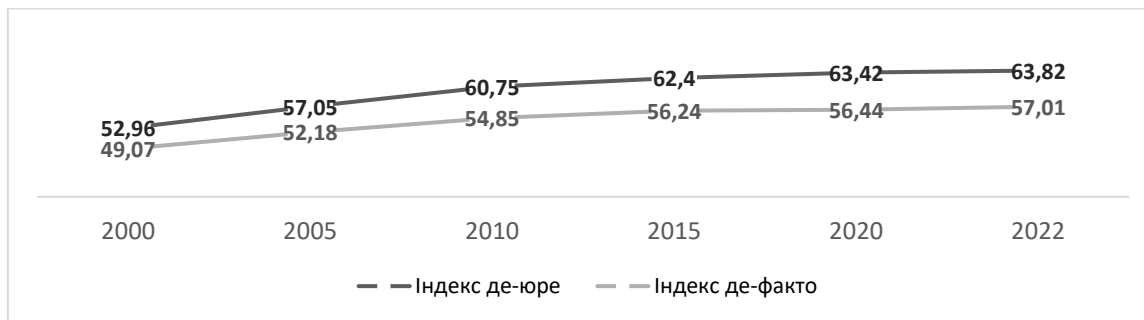

Рис. 4. Індекс глобалізації KOF

Джерело: побудовано авторами на основі [5]

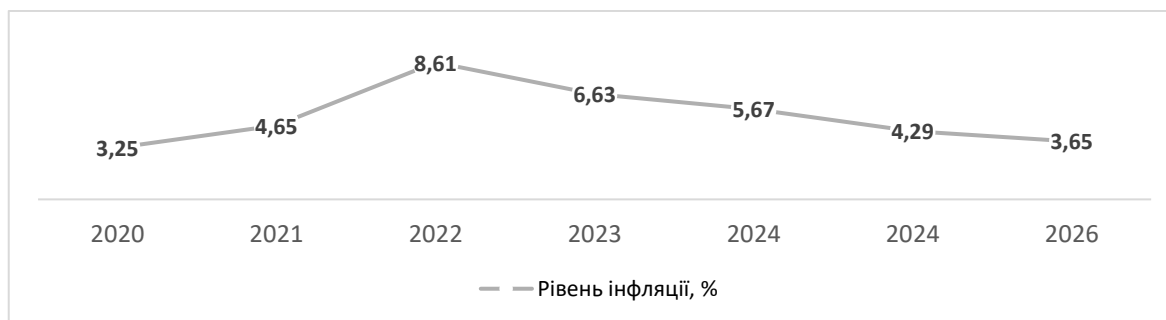

Рис. 5. Глобальний рівень інфляції з 2020 по 2024 рік, з прогнозом на 2026 рік

Джерело: побудовано авторами на основі [28]

до 8,6 % через енергетичну кризу та геополітичну нестабільність, зокрема війну в Україні. З 2023 року спостерігається поступове зниження: 6,63 % у 2023-му, 5,67 % у 2024-му, та з прогнозом 4,29 % і 3,65 % у 2025 і 2026 роках відповідно. Така динаміка впливає на глобальну економіку: високі рівні інфляції зменшують реальні доходи та стримують інвестиції, а її спад сприяє відновленню купівельної спроможності, стабілізації ринків і подальшому плануванню економічної діяльності.

Економічний протекціонізм, зокрема підвищення тарифів, також чинить тиск на світову економіку. Організація економічного співробітництва і розвитку (OECD) знизилася прогноз глобального зростання до 2,9% з попередніх 3,1% у 2025 році, посилюючись на негативний вплив торговельних обмежень, особливо в США, де тарифи досягли найвищого рівня з 1938 року, а саме до 15,4%, і чие економічне зростання знизилось до 1,6% у 2025 році з 2,8% у 2024 [29; 30]. Такі заходи спричинили зниження інвестицій, порушення ланцюгів постачання та зростання інфляції.

Торговельні обмеження та пов'язана з ними невизначеність негативно впливають на глобальну економіку, зокрема Канаду, Мексику та Китай, де прогноз зростання знижено до 4,7 % у 2025 році через структурну уповільненість економіки. [31]. У відповідь міжнародні організації закликають до інноваційної та гнучкої співпраці для подолання економічної невизначеності та геополітичних викликів. [9, с. 22].

Висновки. Отже, глобалізація залишається визначальним чинником трансформації світового господарства, стимулюючи економічне зростання, розширення торгівлі, розвиток технологій і міжнародні кооперації. Проте її вплив є неоднозначним: поруч із перевагами спостерігаються й суттєві ризики – від зростання нерівності та залежності від транснаціональних корпорацій до вразливості перед геополітичними та економічними потрясіннями. Досвід останніх років, зокрема пандемії COVID-19, війни в Україні, інфляційних хвиль та торговельних конфліктів, наочно продемонстрував, що процеси глобалізації можуть уповільнюватися або навіть змінювати вектор свого розвитку. Попри це, цифрова трансформація, інноваційні технології, зростання ролі ТНК та глибока взаємозалежність країн свідчать про незворотність інтеграційних тенденцій. Водночас сучасні умови потребують перегляду традиційних моделей глобального розвитку на користь більш стійких, інклюзивних і збалансованих стратегій, що поєднують відкритість із національними інтересами та екологічною відповідальністю. У цьому контексті важливо забезпечити адаптивність глобальних економічних інституцій, сприяти розвитку людського капіталу, підтримувати сталий розвиток і розширювати міжнародне співробітництво на основі рівноправності, технологічного прогресу та спільної відповідальності.

Бібліографічний список:

1. Abiakam C. S. Globalization at A Crossroads: Balancing Economic Integration with National Sovereignty. *Wah Academia Journal of Social Sciences*. 2025. Vol. 4, no. 1. P. 86–106. DOI: <https://doi.org/10.63954/WAJSS.4.1.6.2025> (дата звернення: 24.06.2025).
2. Gölgeci I., Yildiz H. E., Andersson U. The Rising Tensions Between Efficiency and Resilience in Global Value Chains in the Post-COVID-19 World. *UNCTAD*. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/diaeia2020d2a7_en.pdf (дата звернення: 26.06.2025).
3. Осіпова Л. В. Вплив глобалізації на сучасні економічні моделі: нові виклики та можливості. *Економіка та суспільство*. 2024. № 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-78>, (дата звернення 27.06.2025).
4. Смаглюк А. А., Кондрат О. Б. Оцінка впливу цифровізації на економічний розвиток: перспективи переходу до цифрової економіки. *АКАДЕМІЧНИ ВІСНИК*. 2025. № 42. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15363710> (дата звернення 27.06.2025).
5. KOF Globalisation Index. *KOF Swiss Economic Institute*. URL: <https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html> (дата звернення: 27.06.2025).
6. Top 10 Largest & Most Valuable Companies in the World / Axi. *Online Trading Broker - CFDs & Forex Broker in Europe / Axi EU*. URL: <https://www.axi.com/int/blog/education/stocks/largest-companies-in-the-world> (дата звернення: 27.06.2025).
7. Gupta C. Top 10 most valuable global companies in 2025, ranked by market cap. *The Indian Express*. URL: <https://surl.li/cc/bxrvh> (дата звернення: 27.06.2025).
8. Poverty, Prosperity, and Planet Report 2024. *World Bank*. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-prosperity-and-planet> (дата звернення: 27.06.2025).
9. The Global Cooperation Barometer 2025. *World Economic Forum*. URL: https://reports.weforum.org/docs/WEF_Global_Cooperation_Barometer_2025.pdf (дата звернення: 27.06.2025).
10. OECD Economic Outlook, Interim Report March 2025. *OECD*. URL: <https://surl.li/dgcupj> (дата звернення: 27.06.2025).
11. Сіденко В. Р. Глобалізація. *Енциклопедія Сучасної України*, Том 5. URL: <https://esu.com.ua/article-30448> (дата звернення: 24.03.2025).
12. Рудковський М. М. Економічна глобалізація: сутність, рушійні сили, проблеми. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць*. 2005. № 14. С. 82–89. URL: <https://surl.li/cc/wrgdou> (дата звернення: 24.03.2025).
13. Highlights of world trade in 2020 and the impact of COVID-19. *World Trade Organization*. Chapter II. P. 11. URL: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/wts2021_e/wts2021chapter02_e.pdf (дата звернення: 22.06.2025).
14. Highlights of world trade in 2021. *World Trade Organization*. 2022. Chapter II. P. 11. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtsr_2022_c2_e.pdf (дата звернення: 22.06.2025).
15. Highlights of world trade in 2022. *World Trade Organization*. 2023. Chapter II. P. 11. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtsr_2023_ch2_e.pdf (дата звернення: 22.06.2025).
16. World Trade Statistics 2023. *World Trade Organization*. URL: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/statistics2023_e.htm (дата звернення: 22.06.2025).
17. Global Trade Update (March 2025): The role of tariffs in international trade | *UN Trade and Development (UNCTAD)*. URL: <https://unctad.org/publication/global-trade-update-march-2025> (дата звернення: 27.06.2025).
18. Banton C. Trade Liberalization: Definition, How It Works, and Example. *Investopedia*. URL: <https://www.investopedia.com/terms/t/trade-liberalization.asp> (дата звернення: 27.03.2025).

19. Миценко В. Роль глобальних ланцюгів створення вартості для економічного розвитку країн. *Збірник наукових праць «Вчені записки»*. 2023. № 32 (3). С. 79–89. DOI: https://doi.org/10.33111/vz_kneu.32.23.03.07.052.058 (дата звернення: 27.03.2025).
 20. Global value and supply chains. *OECD*. URL: <https://www.oecd.org/en/topics/global-value-and-supply-chains.html>. (дата звернення: 01.04.2025)
 21. Petrosyan A. Global internet user penetration 2025| Statista. *Statista*. URL: <https://www.statista.com/statistics/325706/global-internet-user-penetration/> (дата звернення: 24.06.2025).
 22. LibreTexts. 20.3: Урбанізація. *LibreTexts – Ukrayinska*. URL: <https://surli.cc/obaiwj> (дата звернення: 24.06.2025).
 23. Журнал ECOBUSINESS. Сталий розвиток та охорона довкілля: як віднайти баланс в діалозі бізнес-держави-громадськості *Журнал ECOBUSINESS. Екологія підприємства* | *ecolog-ua.com*. 2021. URL: <https://surli.li/enllay> (дата звернення: 24.06.2025).
 24. Poverty. Overview. *World Bank*. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/poverty/overview> (дата звернення: 25.06.2025).
 25. Inequality and Shared Prosperity. Overview. *World Bank*. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/isp> (дата звернення: 25.06.2025).
 26. Polgeorgis N. A. How Globalization Affects Developed Countries. *Investopedia*. URL: <https://www.investopedia.com/articles/economics/10/globalization-developed-countries.asp> (дата звернення: 25.06.2025).
 27. Top Geopolitical Risks of 2025. *S&P Global*. URL: <https://www.spglobal.com/en/research-insights/market-insights/geopolitical-risk> (дата звернення: 25.06.2025).
 28. O'Neill A. Global inflation rate from 2000 to 2030| Statista. *Statista*. URL: <https://www.statista.com/statistics/256598/global-inflation-rate-compared-to-previous-year/> (дата звернення: 25.06.2025).
 29. Avcioglu M. OECD cuts global growth forecast to 2.9% for 2025 amid trade, policy uncertainties. *Anadolu Ajansi*. URL: <https://www.aa.com.tr/en/economy/oecd-cuts-global-growth-forecast-to-29-for-2025-amid-trade-policy-uncertainties/3587495> (дата звернення: 25.06.2025).
 30. US economic growth to slow to 1.6% in 2025 amid tariff tensions, says OECD – Times of India. *The Times of India*. URL: <https://surli.li/qeyhwx> (дата звернення: 25.06.2025).
 31. La OCDE rebaja el crecimiento de la economía global y de España por el auge del proteccionismo. *El País*. URL: <https://surli.li/fgvloo> (дата звернення: 25.06.2025).
- References:**
1. Abiakam C. S. Globalization at A Crossroads: Balancing Economic Integration with National Sovereignty. *Wah Academia Journal of Social Sciences*. 2025. Vol. 4, no. 1. P. 86–106. DOI: <https://doi.org/10.63954/WAJSS.4.1.6.2025> (accessed June 24, 2025).
 2. Gölgeci I., Yıldız H. E., Andersson U. The Rising Tensions Between Efficiency and Resilience in Global Value Chains in the Post-COVID-19 World. *UNCTAD*. Available at: https://unctad.org/system/files/official-document/diaeia2020d2a7_en.pdf (accessed June 26, 2025).
 3. Osipova L. V. (2024). Vplyv hlobalizatsiyi na suchasni ekonomichni modeli: novi vyklyky ta mozhylyvosti [The impact of globalization on modern economic models: new challenges and opportunities]. *Ekonomika ta suspil'stvo – Economy and society*, vol. 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-78> (accessed June 27, 2025).
 4. Smahlyuk A. A., Kondrat O. B. (2025). Otsinka vplyvu tsyfrovizatsiyi na ekonomichnyy rozvytok: perspektyvy perekhodu do tsyfrovoyi ekonomiky [Assessing the impact of digitalization on economic development: prospects for the transition to a digital economy]. *AKADEMICHNI VIZIYI – ACADEMIC VISIONS*, vol. 42. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15363710> (accessed June 27, 2025).
 5. KOF Globalisation Index. *KOF Swiss Economic Institute*. Available at: <https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html> (accessed June 27, 2025).
 6. Top 10 Largest & Most Valuable Companies in the World / Axi. *Online Trading Broker - CFDs & Forex Broker in Europe / Axi EU*. Available at: <https://www.axi.com/int/blog/education/stocks/largest-companies-in-the-world> (accessed June 27, 2025).
 7. Gupta C. Top 10 most valuable global companies in 2025, ranked by market cap. *The Indian Express*. Available at: <https://surli.cc/bxravh> (accessed June 27, 2025).
 8. Poverty, Prosperity, and Planet Report 2024. *World Bank*. Available at: <https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-prosperity-and-planet> (accessed June 27, 2025).
 9. The Global Cooperation Barometer 2025. *World Economic Forum*. Available at: https://reports.weforum.org/docs/WEF_Global_Cooperation_Barometer_2025.pdf (accessed June 27, 2025).
 10. OECD Economic Outlook, Interim Report March 2025. *OECD*. Available at: <https://surli.li/dgcupj> (accessed June 27, 2025).
 11. Sidenko V. R. Hlobalizatsiya [Globalization]. *Entsyklopediya Suchasnoyi Ukrayiny – Encyclopedia of Modern Ukraine*, vol. 5. Available at: <https://esu.com.ua/article-30448> (accessed March 24, 2025).
 12. Rud'kovs'kyy M. M. (2005). Ekonomichna hlobalizatsiya: sutnist', rushyni syly, problemy [Economic globalization: essence, driving forces, problems]. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankiv's'koyi systemy Ukrayiny: zbirnyk naukovykh prats' – Problems and prospects for the development of the banking system of Ukraine: collection of scientific works*, vol. 14. Available at: <https://surli.cc/wrgdou> (accessed March 24, 2025).
 13. Highlights of world trade in 2020 and the impact of COVID-19. *World Trade Organization*. Chapter II. P. 11. Available at: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/wts2021_e/wts2021chapter02_e.pdf (accessed June 22, 2025).
 14. Highlights of world trade in 2021. *World Trade Organization*. 2022. Chapter II. P. 11. Available at: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtsr_2022_c2_e.pdf (accessed June 22, 2025).
 15. Highlights of world trade in 2022. *World Trade Organization*. 2023. Chapter II. P. 11. Available at: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtsr_2023_ch2_e.pdf (accessed June 22, 2025).
 16. World Trade Statistics 2023. *World Trade Organization*. Available at: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/statistics2023_e.htm (accessed June 22, 2025).
 17. Global Trade Update (March 2025): The role of tariffs in international trade | *UN Trade and Development (UNCTAD)*. Available at: <https://unctad.org/publication/global-trade-update-march-2025> (accessed June 27, 2025).
 18. Banton C. Trade Liberalization: Definition, How It Works, and Example. *Investopedia*. Available at: <https://www.investopedia.com/terms/t/trade-liberalization.asp> (accessed March 27, 2025).
 19. Mytsenko V. (2023). Rol' hlobal'nykh lantsyuhiv stvorenniya vartosti dlya ekonomichnoho rozvytku krayin [The role of global value chains for the economic development of countries]. *Zbirnyk naukovykh prats' "Vcheni zapysky" – Collection of scientific works "Scientific Notes"*, vol. 32(3), pp. 79–89. DOI: https://doi.org/10.33111/vz_kneu.32.23.03.07.052.058 (accessed March 27, 2025).
 20. Global value and supply chains. *OECD*. Available at: <https://www.oecd.org/en/topics/global-value-and-supply-chains.html> (accessed April 1, 2025).
 21. Petrosyan A. Global internet user penetration 2025| Statista. *Statista*. Available at: <https://www.statista.com/>

- statistics/325706/global-internet-user-penetration/ (accessed June 24, 2025).
22. LibreTexts. 20.3: Urbanizatsiya [Urbanization]. *LibreTexts – Ukrayinska*. Available at: <https://surli.cc/obaiwj> (accessed June 24, 2025).
23. Zhurnal ECOBUSINESS. (2021). Stalyy rozvytok ta okhorona dovkilliya: yak vidnayty balans v dialozi biznes-derzhava-hromads'kist' [Sustainable development and environmental protection: how to find balance in the business-state-society dialogue]. *Zhurnal ECOBUSINESS. Ekolohiya pidpryyemstva | ecolog-ua.com. – ECOBUSINESS Magazine. Enterprise Ecology | ecolog-ua.com*. Available at: <https://surl.li/enllay> (accessed June 24, 2025).
24. Poverty. Overview. *World Bank*. Available at: <https://www.worldbank.org/en/topic/poverty/overview> (accessed June 25, 2025).
25. Inequality and Shared Prosperity. Overview. *World Bank*. Available at: <https://www.worldbank.org/en/topic/isp> (accessed June 25, 2025).
26. Pologeorgis N. A. How Globalization Affects Developed Countries. *Investopedia*. Available at: <https://www.investopedia.com/articles/economics/10/globalization-developed-countries.asp> (accessed June 25, 2025).
27. Top Geopolitical Risks of 2025. *S&P Global*. Available at: <https://www.spglobal.com/en/research-insights/market-insights/geopolitical-risk> (accessed June 25, 2025).
28. O'Neill A. Global inflation rate from 2000 to 2030| Statista. *Statista*. Available at: <https://www.statista.com/statistics/256598/global-inflation-rate-compared-to-previous-year/> (accessed June 25, 2025).
29. Avcioglu M. OECD cuts global growth forecast to 2.9% for 2025 amid trade, policy uncertainties. Anadolu Ajansi. Available at: <https://www.aa.com.tr/en/economy/oecd-cuts-global-growth-forecast-to-29-for-2025-amid-trade-policy-uncertainties/3587495> (accessed June 25, 2025).
30. US economic growth to slow to 1.6% in 2025 amid tariff tensions, says OECD – Times of India. *The Times of India*. Available at: <https://surl.li/qeyhwx> (accessed June 25, 2025).
31. La OCDE rebaja el crecimiento de la economía global y de España por el auge del proteccionismo. *El País*. Available at: <https://surl.li/fgvloo> (accessed June 25, 2025).